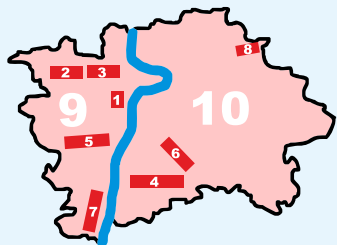

- Ukázky mnoha různých typů studánek můžete vidět v Národním registru pramenů a studánek na www.estudanky.eu.
- Netroufáte si na úpravu studánky? Pomoci můžete i jejich mapováním či vyfocením jejich aktuální podoby.
- Hledáte náměty na vycházky za studánkami na území České republiky a Slovenska?
- Je voda ze studánky pitná, když je u ní hrneček? Ne, kvalitu vody může určit pouze rozbor z akreditované laboratoře.

- Zajímají vás studánkoví průvodci po několika pražských lokalitách (Petřín, Šárka, Modřany, Prokopské a Dalejské údolí, Kunratický les, Zbraslav, Vinohř) i další studánky a prameny v Praze?

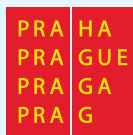
- V Národním registru pramenů a studánek najdete více než 14 tisíc přirozených vodních zdrojů v celé České republice, odpovědi na řadu otázek týkajících se studánek, průvodce po pražských studánkách k vytisknutí a množství dalších informací o studánkách a pramenech v naší poradně.

Informace o životním prostředí v Praze jsou k dispozici na stránkách města portalzp.praha.eu a www.praha-priroda.cz.

Většina informací byla čerpána z Národního registru pramenů a studánek (www.estudanky.eu).

Ministerstvo životního prostředí

Tiskovina je realizována za finanční podpory hlavního města Prahy, Ministerstva životního prostředí a dalších podporovatelů. Materiál nemusí vyjadřovat jejich stanoviska.

Všechny zde vyobrazené studánky jsou na území Prahy.

V roce 2022 vydali **Mladí ochránci přírody, z.s.** (www.emop.cz), © Michal Kulík

ISBN 978-80-87221-34-1

Od pramene ke studánce

Studánka ... už jste někdy na svých cestách pěšky nebo na kole viděli hezkou studánku? A napadlo vás, jak vznikla? Možná vás také napadlo, že by potřebovala upravit, rozpadá se stříška, ... nebo byste rádi nějakou studánku vybudovali ... Jak na to?

Studánka by měla splňovat tyto požadavky:

- voda ze studánky vytéká (má tedy většinou neviditelný přítok, ale i viditelný a funkční odtok), to je důležité i pro její čistotu,
- studánka je zastřešená, aby do ní nepadaly nečistoty, aby přímo z ní nikdo nenabíral vodu, nebo se v ní nerochnili divočáci a jiná zvířata (pro zvířata je vhodné udělat malou tůňku na odtoku),
- voda ve studánce je co nejvíc chráněná proti vnikání nečistot, např. i proti stékání vody z okolí při dešti,
- v ideálním případě je studánka zcela zakrytá a voda z ní vytéká trubkou.

V přírodě můžete objevit přírodní vývěr vody, který může mít různou podobu. Prakticky vždy jde o neupravenou prohlubeň v terénu naplněnou vodou, pramen je stabilní, tedy voda je v něm dlouhodobě, alespoň

šest měsíců bez ohledu na počasí. V případě rozsáhlého území jde o mokřad nebo prameniště, kde většinou není úprava na studánku žádoucí.

Pokud máte chuť pramen upravit, pusťte se do díla. Výsledek může vypadat třeba takto ...

Před vlastní úpravou je vždy potřeba vyžádat si souhlas majitele pozemku, na kterém zdroj vody leží. Majitele pozemku je možné zjistit v internetovém katastru nemovitostí, poradit vám mohou také na obecním úřadě. Některé už vybudované studánky mají v zemi skryté jímky a to, co vidíme na povrchu, je už jen vlastní odtok trubkou. Opravu jímky bychom v takovém případě měli svěřit nebo alespoň konzultovat s odborníkem.

Objektem našeho zájmu budou zejména stříška a odtok.

Prvním krokem k vybudování pěkné studánky bývá alespoň provizorní zakrytí hladiny stříškou. Nejlépe takové, které při dešti zabrání stékání dešťové vody a padání nečistot. To se zrovna u těchto 2 studánek úplně nepovedlo, u zastřešení by významně pomohla zadní stěna a boky.

U těchto studánek je patrné, že pramen je někde výše a voda je jímaná v podzemních nádržích a teprve z nich voda vytéká ven. Do jímek raději nezasahujeme, při úpravě výtoku se fantazii a dovednostem meze nekladou.

Tato studánka je vybudovaná u turisticky frekventované cesty, vlastní pramen je v kopci nad studánkou a samospád vytváří dostatečný tlak vody, aby výtoková trubka mohla být poměrně vysoko nad zemí.

Tato studánka je součástí lesoparku a je vytvořená s cílem výrazné zdobné dominanty s příjemným posezením. Vlastní pramen je v nepřístupné šachtě o několik desítek metrů výše.

Studánky a jejich stříšky bývají z různých materiálů. Nejlepší jsou přírodě blízké materiály, tedy dřevo a kámen. Dřevo ve vlhkém prostředí uhnívá a špatně odolává vandalům. Kamené studánky mají dlouhou trvanlivost, ale jejich oprava bývá náročnější.

Nejlepší je proto kombinace obou materiálů – tedy kamenné obložení a podezdívka (s betonem) vyvýšená nad okolní terén a na ní dřevěná konstrukce. Máme-li možnost volby, déle vydrží tvrdé dřevo než měkké smrkové.

Pro zvýšení odolnosti můžeme vybrané dřevěné části napustit nebo natřít některým z ekologických prostředků. Pozor však, aby při dešti nedocházelo ke kontaminaci vody.

Univerzální řešení není. Vždy záleží na našich dovednostech, finančních možnostech (na nákup materiálu je možné využít různé granty) a zejména na konkrétním terénu, kde je studánka umístěná.

Vybudováním studánky to však nekončí. Byla by škoda investovat energii do úpravy studánky a pak ji nechat zpustnout. Každá studánka vyžaduje údržbu – bez ní postupně chátrá a časem zaniká. Tedy alespoň dvakrát ročně ji navštívit, zkontrolovat její stav, vyčistit a případně i opravit. Životnost dřevěné konstrukce bývá v průměru 10 let (záleží na prostředí, impregnaci dřevěné konstrukce, kvalitě zpracování, odolnosti proti vandalům, ...), a tak je vhodné po této době uvažovat o celkové rekonstrukci.

